

Corona-virus

Vær opmærksom på, at mange services og tilbud i Københavns Kommune er lukket eller ændret pga. corona-virus. Læs her, hvordan de forskellige områder fungerer i de næste uger, og hvordan du kommer i kontakt med os.

Læs mere på kk.dk/corona

Utterslev Mark – fra landlige omgivelser til industri kvarter

Københavns Museum

Utterslev Mark var det officielle navn på Københavns Nordvestkvarter, indtil det i 1901 blev indlemmet i Københavns Kommune.

Det første spadestik til Utterslev Mark, området vi i dag kender som Københavns Nordvestkvarter, blev taget i 1845 da Brønshøj-Rødovre Sogneskommune gav tilladelse til udstykning af de første 11 parceller på et område, der få år forinden, bestod af åbne kornmarker. Størstedelen af 1800-tallets byggeri i kvarteret bestod af 1½-2½-etagers huse, og selvom det meste er væk i dag, findes der stadig eksempler på disse huse i det oprindelige Utterslev Mark, blandt andet i området omkring Provstevej, Theklavej, og Thoravej samt sporadisk andre steder i Nordvest. Flere af de mindre bygninger fra det oprindelige Utterslev Mark er kendetegnet ved at være udstyret med frontispice og markante hjørnetårne[1].

En gåtur i Utterslev Mark

Ved Frederikssundsvej 70, på hjørnet af Provstevej, findes et af de tilbageværende huse fra Utterslev Mark-tiden, med det meget karakteristiske hjørnetårn. Bygningen blev opført som beboelsesbygning i 1886, og fik senere indrettet viktualiebutik i hjørnelokalerne i stuetagen. Lokaler der i dag huser værtshuset Café Fuglereden.

Længere oppe ad Provstevej og til højre ned til Theklavej 19 og 21 findes to andre eksempler på Utterslev Mark-huse opført i 1887 og 1888, der med deres hjørnetårne markerer indgangen til Lille Theklavej. Lille Theklavej udgøres, foruden de to hjørnebygninger, af to mindre huse fra 1888 og 1889 med tilhørende værkstedsbygninger, den ene med synlig muret skorsten. Lille Theklavej er et unikt miljø og kontrasten mellem de lave bygninger og de omkringliggende etageejendomme giver en fornemmelse, der ikke opleves mange andre steder i København.

Hvis turen går tilbage af Theklavej, og mod nord ad Provstevej findes endnu en samling bygninger fra det oprindelige Utterslev Mark, nemlig Provstevej 11 og 13 fra henholdsvis 1886 og 1880 samt Thoravej 18b også opført i 1886. Overfor, på hjørnet ved Provstevej 9, hvor der nu er opført et moderne boligbyggeri, lå tidligere en anden bygning med en interessant historie.

Bygningen, der blev opført af Tømrer Villiam Olsen i 1887, husede i årene 1887-1894 en afdeling af Det Militære Gendarmerikorps, hvis opgave var at patruljere i området, og holde ro og orden i provisorietiden under J.B.S. Estrup. Bygningen blev i 2008 nedtaget og flyttet til Den Gamle By i Århus, og omtales i dag som Københavnerhjørnet, som en del af museets 1974-kvarter[2].

Af andre bemærkelsesværdige levn fra Utterslev Mark-tiden findes de små industrielle kulturmiljøer på Drejervej 25 samt ved Gørtlervej 2-4 og Lygten 29. De skildrer hver især blandingen af småindustri med baghuse, værksteder og boliger, der mange steder var kendetegnende for overgangen fra det landlige Utterslev Mark til det mere industrielle Nordvestkvarter.

Københavns Museum har tidligere skrevet en artikel om Drejervej 25, samt en artikel om bodegaen Bondestuen på Frederiksborgvej 27, der ligesom Provstevej 9 husede Estrups Blå Gendarmer – en bygning der nu er nedrevet.

[1] Kirkeby, Christian (2002): Fra Utterslev Mark til Nordvestkvarteret: Kvarterløftområdet Nordvests Historie. pp. 15-17. Lokalthistorisk Selskab for Brønshøj, Husum og Utterslev, København.

[2] Krautwald, Charlie Emil. Historien om en hjørneejendom fra Nordvestkvarteret i København. Den Gamle By, Århus.